

...

**A Kúria  
mint másodfokú bíróság**

**végzése**

Az ügy száma: Kf.V.39.410/2021/4.

A tanács tagjai: dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet a tanács elnöke

Ságiné dr. Márkus Anett előadó bíró

dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró

Az I. rendű felperes: Felperes1

(Cím2.)

A II. rendű felperes: Felperes2

(Cím3)

A II. rendű felperes képviselője: Felperes1

(Cím2.)

Az alperes: Magyar Államkincstár

(Cím1.)

Az alperes képviselője: dr. Molnár Dániel kamarai jogtanácsos

A per tárgya: mulasztási per mezőgazdasági támogatási ügygel összefüggésben

A fellebbezést benyújtó fél: az alperes 10. sorszám alatt

A fellebbezéssel támadott határozat: a Fővárosi Törvényszék 2020. december 22. napján kelt 38.K.701.644/2020/9. számú ítélete

## **Rendelkező rész**

A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

## **I n d o k o l á s**

### **A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás és az ügy előzménye**

[1] Az I-II. rendű felperesek az édesanyjuk, néhai személy1 (a továbbiakban: kérelmező vagy néhai kérelmező) mezőgazdasági támogatási ügyére hivatkozással keresetet terjesztettek elő az elsőfokú bíróság jogelődjénél, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál.

[2] A jelen ügy előzménye szerint a kérelmezőnek a kedvezőtlen adottságú területek támogatása [a továbbiakban úgyis, mint: KAT támogatás; teljes megnevezéssel: a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Részleg (EMOGA) társfinanszírozásában megvalósuló kedvezőtlen adottságú területek támogatása] iránti, 2006. július 7. napján benyújtott kérelmét a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága (a továbbiakban: a kérelmező ügyében eljáró elsőfokú hatóság) úgy bírálta el a 2009. február 9. napján kelt 73/1301/39/2/2006. számú határozatában, hogy eltekintett a támogatási jogosultság megállapításától. A fellebbezés folytán eljáró Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve (a továbbiakban: másodfokú hatóság) a 2010. január 27. napján kelt 73/1301/39/5/2006. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A kérelmező keresetére indult perben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.K.31.764/2010/7. számú ítéletével a fenti másodfokú határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. A felülvizsgálati eljárás során a Kúria a Kfv.I.35.441/2011/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

[3] A megismételt eljárás eredményeként hozott első- és másodfokú határozatok (elsőfokú szám: 73/1301/39/11/2006.) bírósági felülvizsgálata során a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 17.K.31.985/2013/5. számú ítéletével a másodfokú határozatot, vagyis a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve 73/1301/39/15/2006. számú határozatát hatályon kívül helyezte, és a másodfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Ítéletében megállapította, hogy a megismételt eljárásban - bár a támogatási kérelemnek a 73/1301/39/11/2006. számú határozatában helyt adott az elsőfokú hatóság - a 2006. szeptember 1. napjától 2011. augusztus 31. napjáig tartó támogatási időszakra

vonatkozóan, azonban *kifizetést a 2006. szeptember 1-től 2007. augusztus 31-ig tartó gazdálkodási évre vonatkozóan nem rendelt el*, s ezt a döntést a másodfokú hatóság is helybenhagyta. Mindezekre tekintettel az új eljárásra adott iránymutatásként előírta, hogy a megismételt fellebbezési eljárás során a támogatási jogosultságot megállapító határozatrészt nem kell érinteni, hanem *akként kell az elsőfokú határozatot megváltoztatni, hogy ki kell azt egészíteni a 2006. szeptember 1-től 2007. augusztus 31-ig járó kifizetés elrendelésével, és a késedelmes kifizetésre tekintettel a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2003. évi LXXIII. törvény 16. § (4) bekezdése alapján járó kamat megítélésével*. Az ítélettel szemben kezdeményezett felülvizsgálati eljárás eredményeként a Kúria a Kfv.IV.35.122/2014/13. számú ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság fenti ítéletét hatályában fenntartotta.

[4] Ezen közigazgatási per befejezése után a közigazgatási iratokat és a Kúria Kfv.IV.35.122/2014/13. számú ítéletét a bíróság 2015. október 7. napján kézbesítette - az abban az ügyben - alperesként szereplő közigazgatási szerv képviselője részére. Ezt követően hunyt el a kérelmező 2016. július 2. napján.

[5] A 2017. március 28. napján kelt és jogerős 11016/Ü/197/2017/16. számú hagyatékátadó végzés szerint a hagyatéki vagyont törvényes öröklés jogcímén az I. és II. rendű felperesek szerezték meg. A részükre átadott hagyatéki vagyon részét képezte többek között a hely1ú, szám1 területű rét, szántó ingatlan 1/1 tulajdoni hányada, valamint a hely2 szám2 rét ingatlan 1/1 tulajdoni hányada, melyek kapcsán a kérelmező 2006 júliusában a korábbiakban hivatkozott támogatási kérelmet benyújtotta.

[6] A jelen perben alperesként szereplő Magyar Államkincstár perbeli nyilatkozata (38.K.701.644/2020/6. számú perirat) szerint a kérelmezői személyi adatokban 2016. július 17. napján történt meg az elhalálozás tényének és dátumának rögzítése, de ezt követően nem érkezett „erre vonatkozó” kérelem az alpereshez.

[7] A I-II. rendű felperesek - a perben általuk előadottak és a csatolt levélmásolat szerint - 2018. május 15. napján kelt, 2018. május 16. napján postára adott levelükben - a részükről felettes szervnek tekintett - Nemzetgazdasági miniszterhez fordultak, hivatkozva a kérelmező KAT támogatásra vonatkozó igénylésére és arra, hogy az ügyében hozott jogerős ítéletben (a Kúria által hatályában fenntartott Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.31.985/2013/5. számú ítéletében) előírt kötelezésnek a közigazgatási szerv nem tett eleget, nem intézkedett a támogatás és annak törvényes kamata kifizetéséről. E levélben utaltak a felperesek a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (4) bekezdés szerinti kötelezettség megsértésére.

### **A felperesek pontosított keresete és az alperes védirata**

[8] Az I-II. rendű felperesek a 2018. november 6. napján kelt keresetükben - mely 104.K.45.419/2018. számra került lajstromozásra a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi

Bíróságon - a kérelmezőnek a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítélettel befejezett ügyére, a 17.K.31.985/2013. számú perre hivatkoztak. Rögzítették, hogy a Magyar Államkincstár jogelődjének, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szervének a 73/1301/39/15/2006. számú határozatát a bíróság hatályon kívül helyezte, és - határidő nélkül - a másodfokú hatóságot olyan új eljárás lefolytatására kötelezte, amelyben intézkedik a támogatás és törvényes kamatai kifizetéséről. A Kúria a Kfv.IV.35.122/2014/13. számú ítéletével fenntartotta ezt az ítéletet, ugyanakkor a Magyar Államkincstár, mint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szervének jogutódja nem tett eleget a kötelezésnek. A keresetükben tehát sérelmezték, hogy a kérelmező támogatási kérelmére kifizetés a 2006. szeptember 1-től 2007. augusztus 31. napjáig tartó gazdálkodási évre vonatkozóan nem került elrendelésre a jogerős bírósági ítéletek alapján adott új eljárásra vonatkozó iránymutatás ellenére. Hivatkoztak arra is, hogy 2018. május 15. napján kelt levelükben a Nemzetgazdasági miniszterhez fordultak, kérték mint a Magyar Államkincstár felügyeleti szervét, hogy indítson jogorvoslati eljárást, de választ nem kaptak, feltételezték, hogy levelük áttételre került az Agrárminiszterhez. Előadták továbbá, hogy a kérelmező törvényes örökösei a támogatott területek vonatkozásában, és utaltak arra, hogy a Magyar Államkincstár köteles a jogutódokról nyilvántartást vezetni a Támogatási törvény (teljes elnevezéssel: a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény - a továbbiakban: Támogatási törvény) 22-31. §-ai értelmében és a bíróság számára adatot szolgáltatni. Az elektronikusan benyújtott kereset mellékleteként - többek között - szerepel a miniszterhez írt levél, és a feladását igazoló tértivevény másolata, valamint a hagyatékátadó végzés.

[9] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 104.K.45.419/2018/2. számú végzésében felhívta a felpereseket - egyebek között - arra vonatkozóan, hogy nyilatkozzanak: milyen keresetnek kérik tekinteni a beadványukat; a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) XXIII. fejezet szerinti marasztalási keresetnek, a Kp. XXII. fejezet szerinti mulasztási keresetnek, avagy a Kp. XXVI fejezet szerinti új eljárásra kötelező ítélet teljesítésének kikényszerítése iránti eljárást kívánnak indítani, valamint terjesszenek elő a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet; adják elő azokat a tényeket és körülményeket, melyek a keresetindítási határidő betartásának megállapításához szükségesek (mulasztási per és új eljárásra kötelező ítélet teljesítésének kikényszerítése iránti eljárás esetén). Végül felhívta a felpereseket, hogy csatolják azokat az okiratokat, amelyekre bizonyítékként kívánnak hivatkozni (különösen a határidő megtartása, illetve annak elmulasztása miatti igazolási kérelem elbírálásához), és mellékeljék a Nemzetgazdasági miniszterhez írt levelet és a feladását igazoló iratot.

[10] A I-II. rendű felperesek a felhívásra benyújtott pontosított, 2019. január 4. napján kelt keresetükben (érkeztetve 2019. január 7. napján, 104.K.45.419/2018/3. számú perirat) elsődlegesen marasztalásra irányuló, másodlagosan megtámadási perre vonatkozó, harmadlagosan teljesítés kikényszerítése iránti keresetet terjesztettek elő. A Kp. 89. § (1) bekezdés c) pontja alapján - figyelemmel a Kp. 38. § (1) bekezdés d) pontjára, valamint 130-133. §-okban foglaltakra - a marasztalási kereset részeként kérték kötelezni az általuk alperesként megjelölt Magyar Államkincstárt 420.000 forint mezőgazdasági támogatás és 260.000 forint kamat, mindösszesen 680.000 forint részükre történő kifizetésére. Másodlagos, megtámadási perre vonatkozó keresetükben kérték a bíróságot, hogy az változtassa meg a közigazgatási szerv döntését úgy, hogy a közigazgatási szerv elrendeli a támogatás és kamatai, azaz 680.000 forint kifizetését. Harmadlagosan, a teljesítés kikényszerítése iránti

kérelmükben a Kp. 151. § (1) bekezdés a) pontja alapján a közigazgatási szerv kötelezését kérték- már teljesítési határidő szabásával - arra, hogy a kérelmező ügyében hozott, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.31.895/2013/5. számú ítéletének 5. oldal 4. bekezdése szerinti új eljárást lefolytassa.

[11] A I-II. rendű felperesek által indított perben az eljáró bíróság kijelölése is szükséges volt, miután az új számra lajstromozott perben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 104.K.30.650/2019/2. számú végzésével megállapította az illetékességének a hiányát és áttételt rendelt el a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, majd ez utóbbi bíróság is az illetékességének a hiányát állapította meg. A kijelölés során eljáró Fővárosi Törvényszék a 2019. június 18. napján kelt, 3.Kkk.670.850/2019/2. számú végzésével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot jelölte ki és az iratok megküldésével az eljárás lefolytatására utasította. Végzésének indokolásában egyebek között arra is rámutatott, hogy a bíróságnak a további eljárása során a marasztalási és megtámadási (aktusfelülvizsgálati) „kereseti kérelmekre vonatkozó közigazgatási pert és a teljesítés kikényszerítése iránti kérelem szerinti egyszerűsített közigazgatási pert - az alkalmazandó eljárási rezsim eltérései okán - indokolt elkülönítenie, amennyiben a perindítási jogosultság vizsgálatára is kiterjedő keresetlevél vizsgálat alapján befogadást nyernek a kérelmek; az elkülönítés megteremti annak lehetőségét is, hogy a teljesítés kikényszerítésére irányuló egyszerűsített perre tekintettel a közigazgatási per szerinti eljárás - ha és amennyiben a keresetlevél további vizsgálata és további döntés hiányában folytatódik - felfüggeszthető legyen”.

[12] A I-II. rendű felperesek 2019. január 4. napján kelt és január 7. napján érkezett pontosított, a [10] pontban hivatkozott tartalmú keresetét tehát a kijelölés alapján a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban úgyis, mint: az elsőfokú bíróság jogelődje) vizsgálta. Személyes meghallgatást tartott az ügyben 2019. november 14. napján a felperesi kereseti kérelmek tisztázására. Mindhárom kereseti kérelem kapcsán nyilatkoztatta az I. rendű felperest (úgyis, mint II. rendű felperes képviselőjét), aki többek között a kereseti kérelmek meghatározására vonatkozó nehézségeket adta elő. Rögzítette, hogy az alperes megjelölése sem volt egyszerű; az eljárási határidők áttekintése is problémát okozott, mert csak akkor lenne tudomása a közigazgatási szervet kötő ügyintézési határidő időtartamának a lejártáról, ha a hatóság - amint az iratokat megkapta - tájékoztatná őket az eljárás megindulásáról, ami a jelen ügyben soha nem történt meg; további nehézséget okozott az alperesi másodfokú hatóság tekintetében történt többszöri jogutódlás, ami nehezítette az eljárni köteles szerv kilétének megállapítását. Az I. rendű felperes külön is kiemelte a nyilatkozatában a közigazgatási szerv hallgatása esetére, hogy a korábban hatályos jogszabályok - a Ket. és a polgári perrendtartás (helyesen: a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény) - olyan következményeket írtak elő, amelyek határidejét a felpereseknek meg kellett volna várni, például fegyelmi eljárás megindulása, vagy másik szerv kijelölése, ezért nem volt lehetőségük a korábbi jogszabályok szerint eljárást indítani. A személyes meghallgatáson az eljáró bíró tájékoztatta a felpereseket a mulasztási per Kp. 127-129. §-ban foglalt szabályairól, valamint a teljesítés kikényszerítésére irányuló eljárás Kp. 151-153. §-ban foglalt szabályairól, amely kioktatásra az I. rendű felperes válaszként kiemelten hivatkozott a Kp. 128. § (4) bekezdésére (mely szerint nincs helye a keresetlevél visszautasításának, ha a jogorvoslati szerv a mulasztás orvoslására jogszabályban meghatározott eljárási kötelezettségének nem tett eleget). A személyes meghallgatáson határidő biztosításával kötelezte a felpereseket a konkrét kereseti kérelmek megjelölésére, azzal, hogy amennyiben határidőben nem nyilatkoznak úgy a Fővárosi Törvényszék kijelölő

végzésében foglaltak szerint jár el és az abban megállapítottak szerinti eljárásokban bírálja el a felperesek kereseti kérelmeit.

[13] A felperesek a 2020. január 23. napján kelt beadványukban (104.K.32.209/2019/5. számú perirat) nyilatkoztak a fenti kötelezés alapján, és kiindulópontként (általuk megjelölt „nulladik” kérelem”) a Kp. 151-153. §-a szerinti teljesítés kikényszerítése iránti keresetet nevezték meg, kérték a kereset beterjesztésére vonatkozó 90 napos határidőtől való eltekintést, mert a bíróság a kérelmező ügyében nem volt köteles a teljesítésre határidőt szabni, és az eredeti kérelem 12 éve nem teljesült. Elsődlegesen kérték a Kp. 89. § (2) bekezdése és 90-91. §-a szerint a közigazgatási döntés megváltoztatását és a közigazgatási szerv kötelezését a támogatás, törvényi kamatai kifizetésére; másodlagosan úgy kérték a megváltoztatást, hogy a bíróság maga rendelkezzen ezen összegek megfizetéséről. Harmadlagosan kérték a közigazgatási szerv mulasztásának vagy a jogsértésnek a megállapítását a Kp. 93. §-a alapján. Csatolták az általuk hivatkozott bírósági ítéleteket, a jogerős hagyatékátadó végzést, valamint ismételten mellékeltek a Nemzetgazdasági miniszterhez írt levelüket, az annak feladását, átvételét igazoló kézbesítési iratokat. Amennyiben a keresetük nem pontos, arra az esetre kérték az újabb személyes meghallgatásukat.

[14] A bíróság ismételten felhívta a felpereseket (104.K.32.209/2019/6. számú perirat) kereseti kérelmeik tisztázására - egyebek mellett - azzal a tájékoztatással, hogy egyrészt a perbeli esetben nem létezik olyan közigazgatási határozat, melynek megváltoztatását kérhetnék [a kérelmező ügyében hozott határozatot hatályon kívül helyezte a jogerős ítélet, ennek okán ez „ítélt dolog” is]. Másrészt azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben nem nyilatkoznak, a bíróság elsődlegesen a Kp. 127-129. §-ai szerinti mulasztási perre irányuló keresetnek, másodlagosan teljesítés kikényszerítése iránti keresetnek tekinti a beadványukat és a Kp. 151-153. §-ai alapján bírálja el azt. Az I-II. rendű felperesek a felhívásra nem nyilatkoztak, majd a hatáskör változás folytán a Fővárosi Törvényszéken folytatódó perben - a bíróság a mulasztási per szabályaira hivatkozva - tájékoztatta a feleket (38.K.701.644/2020/3.), az ügy egyszerűsített perben történő elbírálásáról. Felhívta a Magyar Államkincstár alperest a felperesi keresetlevelek megküldésével a védirata előterjesztésére, és nyilatkozattételre a jogerős ítélet teljesítésére vonatkozóan, vagy mulasztás esetén az akadály közlésére.

[15] Az alperes a védiratában (38.K.701.644/2020/4. számú perirat) az I-II. rendű felperesek keresetének elutasítását kérte. A személyes meghallgatáson tett felperesi előadásra hivatkozással rögzítette, hogy bár a felperesek előadása szerint a hatóság felé bejelentésre került a kérelmező halála, azonban a felperesek nem nevezték meg a hatóságot, ahová a bejelentést tették. Utalt a Támogatási törvény 45. § (5) bekezdésére, azzal összefüggésben, hogy figyelemmel a kérelmező 2016. július 2-i elhalálozására, az örökösöknek 2019. július 2. napjáig lett volna lehetőségük érvényesíteni a hagyaték iránti igényüket, míg a rendelkezésére álló adatok szerint nem érkezett be a hatósághoz ilyen bejelentésre vonatkozó dokumentum. Indítványozta, hogy tisztázni szükséges ezért, hogy a felperesek törvényes örökösei és eljárásbeli jogutódjai-e az elhunyt ügyfélnek, továbbá azt, hogy az erre vonatkozó kérelmüket mikor és milyen formában terjesztették elő az alperesnél, illetve jogelődjénél.

[16] Az alperes a bíróság felhívására tett további nyilatkozatában (38.K.701.644/2020/6. számú perirat), előadta, hogy a közigazgatási iratokat 2016. június 9. napján iktatták az

alperes jogelődjének adatbázisában, azok 2016. június 13. napján kerültek át a szakmai osztályra; arra nézve nem rendelkezett információval, hogy a közigazgatási iratok és a jogerős ítélet kézbesítése, valamint elsőfokú hatósághoz való megérkezése között miért telt el hosszú idő. Az alperes hivatkozott a Támogatási törvény 55. § (3) bekezdésére és arra, hogy a kérelmező még azelőtt elhunyt, hogy a közigazgatási szerv számára irányadó ügyintézési határidő eltelt volna. Utalt ugyanakkor a Támogatási törvény 45. § (6) bekezdésére is, miszerint a EMVA jogcímek tekintetében nem megengedett elhunyt személy jogutódjának részére támogatási döntést hozni; a Támogatási törvény 45. § (9) és (10) bekezdésére hivatkozással [az adatkezelő szerv az ügyféllel annak halálakor együtt élt házastársa vagy törvényes rend szerinti örököse (együtt: vélelmezett örökös) kérelmére az intézkedéshez kapcsolódó eljárást megindíthatja; majd az eljárás felfüggesztése mellett az érdemi döntés meghozatalához szükséges eljárási cselekmények a vélelmezett örökös bevonásával elvégezhetők, de érdemi döntés csak a hagyatékátadó végzés benyújtását követően hozható]. Rögzítette, hogy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél kérelmére - önálló fellebbezéssel támadható - végzést hoz az eljárásbeli jogutódlásról. A perbeli esetben a kérelmező halálára figyelemmel az elhalálozás dátumának rögzítése 2016. július 17. napján megtörtént, de az alpereshez a felperesek részéről sem 2019. július 2. napjáig, sem a tárgyi alperesi nyilatkozat napjáig nem érkezett „erre vonatkozó” kérelem.

### **Az elsőfokú bíróság ítélete**

[17] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogutódjaként eljáró Fővárosi Törvényszék a 2020. december 22. napján kelt 38.K.701.644/2020/9. számú ítéletével megállapította, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság - a Kúria Kfv.IV.35.122/2014/13. számú ítéletével hatályában fenntartott - 17.K.31.985/2013/5. számú ítéletével elrendelt megismételt eljárásban *az alperes által, hogy határozathozatal végett nem terjesztette fel határidőben a másodfokú hatósághoz a közigazgatási iratokat, mulasztást követett el.* Ítéletének indokolásában rögzítette, mivel a felperesek pontosított keresetükben elsődlegesen a keresetben megnevezett közigazgatási szerv mulasztására hivatkoztak, a bíróság a keresetet a Kp. 127-129. §-a alapján a Kp. 125. § szerint bírálta el. A Kp. 129. § (1)-(3) bekezdésére utalva megállapította, hogy elsődlegesen a felperesek perindítási jogosultságát kellett vizsgálnia, mivel a mulasztási pert nem az alapeljárás felperese (a kérelmező), hanem annak törvényes örökösei kezdeményezték. Ezen vizsgálat alapján, - tekintettel a Kp. 16. § (1) bekezdésére, valamint a Kp. 17. § a) pontjára - arra a következtetésre jutott, hogy a csatolt hagyatékátadó végzés alapján a felperesek a perindításhoz és keresetük érdemi elbírálásához fűződő közvetlen érdekeltségi kapcsolatukat igazolták a végzés benyújtásával, mivel a hagyatéki vagyont törvényes örökösként ők szerezték meg, melynek részét képezték azok az ingatlanok is, melyekre a kérelmező által előterjesztett támogatási kérelem vonatkozott.

[18] A mulasztás megtörténtének, mibenlétének vizsgálatára áttérve az elsőfokú bíróság hivatkozott a Támogatási törvény 80. § (3) bekezdésére, és e törvény hatálybalépését, illetve az alkalmazandó eljárási rendelkezéseket illetően felhívta a Támogatási törvény 80. § (4) bekezdésében foglalt szabályt, mely az e törvényt megelőzően hatályos eljárási szabályokra utalt vissza. Ezen eljárási szabályokat az elsőfokú bíróság a 2003. évi LXXIII. törvény megjelölésével körvonalazta (a továbbiakban: Eljárási törvény). E körben ugyanis annak tulajdonított jelentőséget, hogy az eljárást megindító KAT támogatás iránti kérelem 2006.

július 7. napján lett előterjesztve, ezért az eljárási kötelezettségeket a Ket., mint generális, valamint az Eljárási törvény, mint speciális jogszabály határozta meg az Eljárási törvény 9. § (1) bekezdésének értelmében. Rögzítette, hogy tévesen hivatkozott ezért az alperes a Támogatási törvény rendelkezéseire, mivel annak 80. § (3) és (4) bekezdése értelmében a törvény rendelkezéseit csak a hatályba lépést követően indult eljárásokban kellett alkalmazni; míg a folyamatban lévő eljárásokban a korábbi Eljárási törvény szabályai voltak az irányadók.

[19] Annak előrebecsítésével, hogy a jogerős bírósági ítélet csak az alperest, vagyis a másodfokú hatóságot kötelezte új eljárásra és új határozat hozatalára, vizsgálta az Eljárási törvény ügyintézési határidőre vonatkozó rendelkezéseit, megállapította, hogy speciális előírásokat e körben nem tartalmaz, ezért arra a Ket. 33. § (1) bekezdése volt az irányadó, jelen esetben a 21 nap. Álláspontja szerint a perben kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy ahhoz, hogy a jogorvoslati eljárásra irányadó ügyintézési határidő, vagyis a 21 nap megkezdődjön, az ügy iratainak meg kellett érkeznie a megismételt eljárásra kötelezett szervhez. Arra a következtetésre jutott, hogy megállapítható volt a mulasztás, mivel a közigazgatási iratok 2015. október 7-i átvétele és az iratok 2016. június 9-i elsőfokú hatósághoz érkezése közötti késedelem, valamint az ezzel kapcsolatos adminisztratív hiányosság a közigazgatás szerv Ket. 109. § (4) bekezdése és 33. § (1) és (6) bekezdése szerinti eljárási kötelezettségére tekintettel az alperes terhére volt értékelhető. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint az alperesi hatóságnak a részére megküldött iratok alapján tudomása kellett, hogy legyen arról, hogy a másodfokú hatóságnak határozathozatali kötelezettsége van, ekként az elsőfokú iratokat, azok megérkezését követő 8 napon belül fel kellett volna terjeszteni a másodfokú hatósághoz, melynek jogszabálysértő módon az alperes nem tett eleget.

[20] Végül az elsőfokú bíróság kitért az alperesnek a felperesek jogutódlás megállapítása iránti kérelme előterjesztésének hiányára vonatkozó hivatkozására is. Ezzel szemben kizárólag azt hangsúlyozta, hogy az alperesnek többszörösen rendelkezésére állt az iratok felterjesztésére irányadó 8 nap és ennek többszörösen történt eredménytelen eltelte miatt a kérelmező elhunyt a alperesi mulasztás tekintetében nem volt releváns, a jogszabályi kötelezettség megsértéséből fakadó mulasztást nem tette jogszerűvé. Rögzítette még azt is, hogy a felperesek által csatolt iratok tanúsága szerint a felperesek *a másodfokú hatósághoz* 2018. május 16. napján igazoltan fordultak, mely hatóság azonban a megkeresésükre szintén jogsértő módon nem válaszolt, az iratok felterjesztése érdekében nem intézkedett.

### **A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem**

[21] Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a Kp. 109. § (2) bekezdésére tekintettel, arra hivatkozással, hogy a felperesek keresete nem megalapozott. Hangsúlyosan utalt a közigazgatási szerv oldalán bekövetkezett jogutódlásra, jelezve, hogy a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalról szóló 256/2007. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: MVH Statútum rendelet) 2014. július 18. napjától hatályos 4. §-a szerint az MVH hatáskörébe tartozó eljárásban másodfokon - ha törvény másként nem rendelkezik - az agrárpolitikáért felelős miniszter jár el [az MVH Statútum rendelet 8. § (1)

bekezdése alapján pedig e rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, azzal, hogy rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell].

[22] Leszögezte ez alapján, hogy 2014. július 18. napjától az ügyben már nem az alperesi jogelőd rendelkezett másodfokú hatáskörrel. Csatolta a Miniszterelnökség Perképviseleti és Döntőbizottsági Főosztályának 2016. június 6. napján kelt 2016. június 9. napján érkezett levelét, amely a jogerős ítélet és az azt hatályában fenntartó kúriai ítélet másolati példányát továbbította az alperes részére a közigazgatási iratanyag egyidejű megküldésével. Indokai szerint mivel a *továbbított bírósági döntések az alperesi jogelődre rendelkezést nem tartalmaztak*, ezért felterjesztési kötelezettsége a másodfokú szerv irányába nem volt. Figyelemmel arra is, hogy a hivatkozott kúriai ítélet kézbesítése után a közigazgatási iratok a másodfokú szervnél 2016. június 6. napjáig rendelkezésre álltak. Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet (és a kúriai ítélet) elsőfokú hatóságra vonatkozó kötelezést nem tartalmazott, így - szemben a fellebbezésben támadott ítélet indokolásával - az alperes nem sértette meg a Ket. 109. § (4) bekezdését, a 33. § (1) és (6) bekezdéseit. Hivatkozása szerint a Kp. 129. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezéssel ellentétesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítélete az alperes mulasztását, mert az általa is figyelembe vett jogszabályhelyek összevetéséből megalapozatlan következtetést vont le. Mindezek miatt álláspontja szerint az ítélet jogszabálysértő.

[23] Az I-II. rendű felperesek az alperes fellebbezésére nem terjesztettek elő fellebbezési ellenkérelmet.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

[24] Az alperes fellebbezése - az alábbiak szerint - alapos.

[25] A Kúria előjáróban leszögezi, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés keretei között bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a mulasztási per előzményeit ugyan megfelelően ismertette az ítéletében, ugyanakkor a mulasztási perben az érdemi döntés meghozatalát megelőző olyan kérdéseket nem tisztázott, amelyek nélkülözhetetlenek lettek volna a perben előterjesztett kereset elbírálása, vagy elbírálhatósága kérdése körében. Az alperesi fellebbezésben is foglaltakra utalással a következőket emeli ki a Kúria.

[26] Az elsőfokú bíróság azt helyesen azonosította be, hogy az I-II. rendű felperesek először a pontosított keresetükben elsődlegesen marasztalásra irányuló, másodlagosan megtámadási perre vonatkozó, harmadlagosan pedig teljesítés kikényszerítése iránti kereseti kérelmeket adtak elő. Lényegi kifogásuk azonban az volt, hogy édesanyjuk, néhai személyl, vagyis a kérelmező mezőgazdasági támogatás iránti kérelme alapján, a kérelmező ügyében hozott jogerős ítéletben foglaltak ellenére elmaradt a támogatás és annak törvényes kamata kifizetése.

[27] Abban a körben is helyesen intézkedett az elsőfokú bíróság, hogy személyesen hallgatta meg az I-II. rendű felperest és nyilatkoztatta őket a kereseti kérelmeiről. A személyes meghallgatás nyomán körvonalazódott pontosítás, majd a többszöri - részben eredménytelenül maradt - felhívások után, a bíróság tartalmi értelmezése folytán került mulasztási perre irányuló keresetként minősítésre a felperesi kereset; a felperesek egyértelműen nem tudták meghatározni az igényüket. A további kereseti kérelmek vizsgálata mellőzésének nem adta indokát ugyanakkor az elsőfokú bíróság.

[28] A Kúria rámutat arra is, hogy a mulasztási per megindításának több előfeltételét szabályozza a Kp., nemcsak azt helyezi a bíróság vizsgálatának középpontjába, hogy ki jogosult a mulasztási per megindítására [Kp. 128. § (1) bekezdése], hanem szubjektív és objektív határidőt is meghatároz a kereset előterjesztésére [Kp. 128. § (2) bekezdése szerinti 90 nap, illetve 1 év]. Ezen felül pedig a Kp. - a keresetlevéllel szembeni általános követelményeken túl - annak a megjelölését várja el a felperestől, hogy milyen ügyben fordult a közigazgatási szervhez, milyen eljárási cselekményekre került sor a tudomása szerint, melyek azok a jogszabályok és körülmények, amelyek a közigazgatási szerv eljárási, határozathozatali vagy feladatellátási kötelezettségét alapozzák meg és ehhez kapcsolódóan mire alapítja a felperes a mulasztás megállapíthatóságát; a mulasztás orvoslására szolgáló eljárás kezdeményezése megtörtént-e, ennek során jutott-e tudomására a felperesnek eljárási cselekmény. Mindezek tehát összességében jelentik a mulasztási per megindításának előfeltételeit, melyeket vizsgálni köteles a bíróság, így azt, hogy a perindításra jogosult kezdeményezte-e a pert, és azt is: milyen mulasztás, vagyis *kivel szemben történt mulasztás* miatt jogosult ez a személy a perindításra. A mulasztás orvoslását szolgáló közigazgatási eljárás eredménytelenségének kiemelt jelentősége van, tekintettel arra is, hogy magának a keresetindítási határidőnek a specialitása ehhez kapcsolódik. A Kp. 128. § (2) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a keresetlevelet a mulasztás orvoslását szolgáló közigazgatási eljárás eredménytelenségéről való tudomásszerzéstől, vagy a jogorvoslati szerv mulasztása esetén az intézkedésre nyitva álló határidő elteltétől számított 90 napon belül, de legkésőbb a közigazgatási cselekmény megvalósulására irányadó határidő leteltétől számított 1 éven belül kell a bíróságnál benyújtani. Jogorvoslati szerv hiányában a keresetlevelet a közigazgatási cselekmény megvalósítására nyitva álló határidő leteltétől számított 1 éven belül kell a bíróságnál benyújtani.

[29] A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ezen előfeltételek köréből közelebbi vizsgálat alá kizárólag a felperesek perindítási jogosultságát vette, csak arra tett megállapítást, hogy az I-II. rendű felperesek - álláspontja szerint - milyen szempontok alapján minősülnek a kérelmező jogutódjának. A Kúria hangsúlyozza, hogy ugyanakkor a Kp. nem bármilyen mulasztás vagy egy általában véve vett mulasztás megállapíthatóságához köti a mulasztási per megindítását, hanem 1. meghatározott jogosultak vonatkozásában és 2. konkrétan megjelölt eljárási, intézkedési kötelezettség megsértéséhez, 3. az esetleges orvoslásra irányuló eljárás eredménytelenségéhez társítja azt, és mindezek mellett a már hivatkozott határidőkön belül engedi meg a per kezdeményezését.

[30] Ehhez képest kevés tény áll csak rendelkezésre a jelen ügyben, a további tények és körülmények nem kerültek tisztázásra. A perbeli ügyben tény az, hogy a kérelmező jogerős bírósági ítélet folytán a másodfokú hatóságot új eljárásra kötelező döntés alapján jogosulttá vált volna a támogatás és kamatai kifizetésére, amelyhez még tehát a hatóságnak a jogerős ítéletet teljesítő döntése lett volna szükséges. Tény az is, hogy a kérelmező a közigazgatási

iratoknak a közigazgatási szervezetrendszerbe való visszaérkezését követően hunyt el 2006. július 2. napján, és nem áll rendelkezésre adat arra nézve, hogy még életében jelezte volna a mulasztást. Rámutat arra is a Kúria, hogy az is kérdéses, ha még a kérelmező életében felmerülhetett volna valamilyen mulasztás, akkor ezt a jogsérelmet valaki jogutódként tudja-e érvényesíteni, avagy sem.

[31] Ezzel összefüggésben kiemeli a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során a perindítási jogosultság kapcsán az I-II. rendű felperesek vonatkozásában csak annak tulajdonított jelentőséget, hogy ők a kérelmező törvényes örökösei, és a jogerős hagyatékátadó végzés folytán az adott mezőgazdasági támogatással érintett ingatlanok a hagyatékban számukra, a törvényes örökösök számára megjelölésre kerültek. A Kúria álláspontja szerint azonban ebben a kérdésben olyan további vizsgálatot kellett volna lefolytatni, amelyet az elsőfokú bíróság elmulasztott. Azt kellett volna vizsgálat alá vonnia, hogy magának a kérelmezőnek a jogerős bírósági ítélet folytán milyen igénye keletkezett (az adott mezőgazdasági támogatás és kamatai részére történt teljesítésére vonatkozó igénye keletkezett-e), másrészt azt kellett volna megnéznie, hogy ez az igény vagy követelés olyan természetű-e, amely *anyagi jogi értelemben a jogutódlást lehetővé teszi-e* vagy sem; ha igen, jogutódként fellépve ezek a követelések valamilyen módon érvényesíthetők-e a közigazgatási szervvel szemben, *ennek milyen eljárásjogi feltételei* vannak, illetve voltak az I-II. rendű felperesek törvényes örökössé válása, a jogerős hagyatékátadó végzés keletkezése idején. Az elsőfokú bíróság ítéletéből úgy tűnik, mintha az elhunyt kérelmező esetében felmerült mulasztást - mintegy a néhai kérelmező helyébe lépve - az I-II. rendű felperesek mint örökösök (az adott mezőgazdasági támogatással érintett ingatlanok törvényes örökösei) közvetlenül érvényesíthetnék a kérelmező helyett. Elmaradt tehát a fentiek vizsgálata: anyagi jogi értelemben jogutódlás megengedett-e az adott jogviszonyban; ehhez képest az I-II. rendű felperesek mit örökölték, szerepel-e, kellett-e szerepelnie követelésként az ilyen igénynek a jogerős hagyatékátadó végzésben, továbbá milyen eljárási rendelkezések, feltételek állnak fenn az eljárásbeli jogutódláshoz és ezek az ügyben teljesültek-e. E körben van annak jelentősége, amit az alperes az elsőfokú eljárás során már hangsúlyozott, miszerint a Támogatási törvény alapján a jogutódok követelésének a bejelentésére, nyilvántartásba vételére előírásokat tartalmaz a jogszabály.

[32] Mindezeket összefoglalva megállapította a Kúria, hogy a mulasztás mibenlétét és a mulasztás miatti jogsérelem orvoslásának kereteit tágran értelmezte az elsőfokú bíróság, nem azt vizsgálta meg, hogy I-II. rendű felperesek saját személyüket illetően, a saját (törvényes örökösök mivoltukból fakadó) jogi helyzetükre nézve megjelöltek-e mulasztást. Ennél a kérdésnél van jelentősége annak, hogy az eljárásjogi feltételekre – az időbeli hatályra tekintettel - mely jogszabály, az elsőfokú bíróság által hivatkozott Eljárási törvény, vagy az alperes által felhívott Támogatási törvény az irányadó-e, figyelemmel a kérelmező elhalálozásának időpontjára, a hagyaték átadására, és arra, hogy a törvényes örökösöknek milyen lehetőségük volt fellépni (jogutódként) a kérelmezőt megillető érintett mezőgazdasági támogatás és kamatai kifizetése érdekében. Megtették-e ezt vagy milyen lépéseket kezdeményeztek, ezt igazolták-e (a mulasztási pert kezdeményező keresetlevél tartalmi követelményei teljesültek-e), és ezzel együtt a Kp.-ban foglalt szubjektív, illetve objektív határidők összevetésével lehetett volna arról állást foglalni: a mulasztási per megindításának feltételei fennálltak-e.

[33] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek saját személyét érintő saját jogi helyzetükre vonatkozó mulasztást csak abban a körben vizsgálta,

hogy az - általuk felettes szervként tekintett - Nemzetgazdasági miniszterhez fordultak és választ nem kaptak. Ezzel kapcsolatban is tett az indokolásban megállapítást az elsőfokú bíróság, de ennek a megállapításnak a szükségességét nem támasztotta alá, nem derül ki az indokokból, hogy a bíróság mi alapján, miért szerepeltette felettes szervi megjelöléssel a jogi indokolásban a Nemzetgazdasági minisztert.

[34] Kiemeli a Kúria, hogy a Magyar Államkincstár vonatkozásában, tehát az alperesi oldalt illetően sem derül ki az elsőfokú ítéletből, hogy rá alperesként milyen szempontból lehet tekinteni a jelen ügyben. Részletesen - a mulasztás megállapítása vagy az alperesnek tulajdonított eljárási/intézkedési kötelezettség megállapítása előtt - nem fejtette ki az elsőfokú bíróság - azt a fellebbezésben is hangsúlyos kérdést, hogy az alperesi oldalon az MVH Közonti Szervének (mint másodfokú szervnek) a Magyar Államkincstárba való beolvadással való megszűnése után kit, milyen kötelezettség terhelhetett a jogerős bírósági döntés folytán bekövetkezett azon helyzetben, hogy a kérelmező 2006. évi mezőgazdasági támogatásának kifizetése, illetve kamatai teljesítésre kerüljenek. Az elsőfokú ítéletben e kérdések egyenként történő vizsgálata is elmaradt, az „alperes”, „alperesi jogelőd”, illetve az „elsőfokú közigazgatási szerv” szerepére, valamint a Magyar Államkincstárra, mint elsőfokú közigazgatási szervre vonatkozó megállapítások keverednek az ítélet szövegezésében. Arra is utal a Kúria, hogy a kereseti kérelemhez kötve van az elsőfokú bíróság, tehát felterjesztési kötelezettség elmulasztására történő felperesi hivatkozás esetén, és a már hivatkozott mulasztási per indítását meghatározó előfeltétek teljesülése után lehetett volna vizsgálni a Magyar Államkincstár szerepét, feladatát, és azt, hogy a I-II. rendű felperesekkel szemben állt-e fenn eljárási/intézkedési kötelezettsége és mulasztott-e.

[35] Mindezek folytán a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján a végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárás során a Kúria jelen végzésében foglaltak alapján kell az elsőfokú bíróságnak eljárnia elsődlegesen ügyelve a mulasztási per előfeltételeire, az I- II. rendű felperesek mulasztási keresetének tartalmára, igényük jellegére; vizsgálva, hogy saját személyükre, helyzetükre nézve jelöltek-e meg a keresetben mulasztást, és határidőben történt-e kereset megindítása. Csak ezen kérdések tisztázása után kerülhet abba a helyzetbe az elsőfokú bíróság, hogy a rendelkezésre álló adatok teljessége alapján foglaljon állást a hivatkozott kérdésekről.

## **Záró rész**

[36] A Kúria a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint irányadó Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[37] A Kúriának másodfokú perköltség megállapításáról rendelkeznie nem kellett, tekintettel arra, hogy a feleknek fellebbviteli költsége nem merült fel, a fellebbező alperes másodfokú perköltségigennyel nem élt.

[38] A Kúria végzése ellen a felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja kizárja.

Budapest, 2021. április 14.

dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. a tanács elnöke,

Ságiné dr. Márkus Anett s.k. előadó bíró,  
bíró

dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k.

A kiadmány hitelül:

tisztviselő